

Birokrātijas samazināšana: Eiropas Komisijas jaunā digitālā pakete

Avots: Eiropas Komisijas pārstāvniecība Latvijā

Pateicoties **Eiropas Komisijas jaunajai digitālajai paketei**, Eiropas uzņēmumi, sākot ar rūpnīcām un beidzot ar jaunuzņēmumiem, tērēs **mazāk laika administratīvajam darbam un atbilstības nodrošināšanai, un tādējādi tiem atliks vairāk laika koncentrēties uz inovāciju un paplašināt savu darbību**. Šī iniciatīva paver iespējas Eiropas uzņēmumiem augt un saglabāt līderpozīcijas tehnoloģiju jomā un vienlaikus veicina pamattiesību, datu aizsardzības, drošības un taisnīguma aizsardzības Eiropas augstāko standartu ieviešanu.

Pamatā ir **digitālās jomas Omnibus** pakete, kas racionalizē noteikumus par mākslīgo intelektu (MI), kiberneti drošību un datiem. To papildina **Datu savienības stratēģija**, kas dod iespēju iegūt augstas kvalitātes datus MI vajadzībām, un **Eiropas darījumdarbības maki**, kas uzņēmumiem ļaus veidot vienotu digitālo identitāti un, attiecīgi, vienkāršot dokumentu kārtošanu un darījumu veikšanu visās ES dalībvalstīs.

Paketes mērķis ir atvieglot atbilstības prasību izpildi vienkāršošanas centienos, un saskaņā ar aplēsēm tā ļaus līdz 2029. gadam ietaupīt līdz 5 miljardiem eiro administratīvo izmaksu pozīcijā. Turklāt, izmantojot Eiropas darījumdarbības makus, uzņēmumi katru gadu varētu ietaupīt papildu 150 miljardus eiro.

Digitālā *Omnibus* pakete

Šī jaunā *Omnibus* pakete digitālajā jomā, ar kuru Komisija nākusi klajā šodien, piedāvā vienkāršot spēkā esošos noteikumus par mākslīgo intelektu, kiberneti drošību un datiem.

Inovācijai labvēlīgi MI noteikumi. [MI akta](#) efektīva īstenošana pozitīvi ietekmēs gan sabiedrību, gan drošību un pamattiesības. Norādījumi un atbalsts ir būtiski jebkura jauna tiesību akta ieviešanā, un tas attiecas arī uz MI aktu.

Komisija ierosina augsta riska MI sistēmas reglamentējošo noteikumu piemērošanas sākumu sasaistīt ar atbalsta rīku, tostarp nepieciešamo standartu, pieejamību.

Augsta riska noteikumu piemērošanas grafiks ir pielāgots tā, lai nepārsniegtu 16 mēnešus; noteikumus sāks piemērot, tiklīdz Komisija būs apstiprinājusi nepieciešamo standartu un atbalsta rīku pieejamību, kas uzņēmumiem nodrošinās tiem nepieciešamos atbalsta rīkus.

Komisija arī ierosina mērķorientētus grozījumus Mākslīgā intelekta aktā, kuri:

- paplašinās dažus vienkāršojumus, kas jau attiecās uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām (MVKU), tostarp vienkāršotas tehniskās dokumentācijas prasības, tādējādi gadā ietaupot vismaz 225 miljonus eiro;
- paplašinās atbilstības nodrošināšanas pasākumus, lai vairāk novatoru varētu izmantot "regulatīvās smilškastē", tostarp ES līmeņa "smilškastē" no 2028. gada un testēšanu reālos apstākļos, jo īpaši tādās pamatnozarēs kā autobūves nozare;
- stiprinās MI biroja pilnvaras un centralizēs uz vispārīga lietojuma MI modeļiem balstītu MI sistēmu pārraudzību, samazinot pārvaldības sadrumstalotību.

Vienkāršota ziņošana par kiberdrošības situāciju. Ar *Omnibus* paketi tiek ieviests arī vienots kontaktpunkts, ar kura starpniecību uzņēmumi var izpildīt visus incidentu ziņošanas pienākumus. Patlaban uzņēmumiem ir jāziņo par kiberdrošības [incidentiem saskaņā ar vairākiem tiesību aktiem, tostarp TID2 direktīvu, Vispārīgo datu aizsardzības regulu \(VDAR\) un Digitālās darbības noturības aktu \(DORA\)](#). Lai nodrošinātu saskarnes uzticamību un efektivitāti, [tās izstrādē](#) tiks veikti stingri drošības pasākumi un tā tiks visaptveroši testēta.

Inovācijai labvēlīgs privātuma regulējums. Veicot mērķorientētus VDAR grozījumus, tiks saskaņoti, precizēti un vienkāršoti atsevišķi noteikumi, lai veicinātu inovāciju un palīdzētu uzņēmumiem panākt atbilstību, taču tajā pašā laikā VDAR pēc būtības netiks mainīta un tiks nodrošināta personas datu aizsardzība visaugstākajā līmenī.

Sīkdatņu noteikumu modernizēšana, lai uzlabotu lietotāju pieredzi tiešsaistē. Grozījumi samazinās uznirstošo sīkdatņu reklāmkarogu skaitu un ļaus lietotājiem ar vienu klikšķi nosūtīt savu piekrišanu un saglabāt savus sīkdatņu iestatījumus, izmantojot centrālos iestatījumus pārlūkprogrammās un operētājsistēmā.

Uzlabota piekļuve datiem. Šodien pieņemtās digitālās paketes mērķis ir uzlabot piekļuvi datiem, kas ir viens no galvenajiem inovācijas virzītājspēkiem. Tiesību aktu pakete vienkāršo datu noteikumus un padara tos praktiski piemērojamus patērētājiem un uzņēmumiem:

- **tā konsolidē ES datu noteikumus saskaņā ar Datu aktu**, apvienojot četrus tiesību aktus un tādējādi panākot lielāku juridisko skaidrību;
- **tajā ieviesti mērķtiecīgi atbrīvojumi no dažiem Datu akta noteikumiem par mākoņpakalpojumu sniedzēja maiņu**, kas maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un mazām vidējas kapitalizācijas sabiedrībām (MVKU) ļaus panākt vienreizēju ietaupījumu aptuveni 1,5 miljardu eiro apmērā;
- **tā ierosina jaunus norādījumus par to, kā atbilstību Datu aktam panākt** ar līguma paraugnoteikumiem par piekļuvi datiem un datu izmantošanu un ar līguma standartklauzulām mākoņdatošanas līgumos;
- **tā stiprina Eiropas MI uzņēmumus, nodrošinot piekļuvi MI rīku veidošanā izmantojamām kvalitatīvu un nesen iegūtu datu kopām**, tādējādi sekmējot uzņēmumu inovācijas potenciālu visā Eiropas Savienībā.

Datu savienības stratēģija

Jaunajā [Datu savienības stratēģijā](#) ir iekļauti papildu pasākumi, kas, paplašinot piekļuvi, piemēram, datu laboratorijām, palīdzēs iegūt vairāk augstas kvalitātes datus MI vajadzībām. Papildinot citus pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt Datu akta īstenošanu, ar šo stratēģiju arī izveidots Datu akta Juridiskās palīdzības dienests. Tā arī stiprina Eiropas datu suverenitāti, izmantojot stratēģisku pieeju starptautiskās datu politikas jautājumos: datu noplūdes novēršanas rīkkopa, pasākumi sensitīvu nepersondatu aizsardzībai un norādījumi par to, kā novērtēt, vai ārvalstīs attieksme pret ES datiem ir taisnīga.

Eiropas darījumdarbības maks

Šis priekšlikums dod iespēju Eiropas uzņēmumiem un publiskā sektora struktūrām izmantot vienotu digitālo rīku, ar kuru tie varēs digitalizēt darījumus un mijiedarbību, kas bieži vien joprojām ir jāveic klātienē. Uzņēmumi varēs digitāli parakstīt dokumentus, uzlikt tiem laika zīmogu un uzņēmuma zīmogu; droši izveidot un glabāt pārbaudītus dokumentus, kā arī apmainīties ar tiem; droši

sazināties ar citiem uzņēmumiem vai valsts pārvaldes iestādēm savā valstī un pārējās 26 dalībvalstīs.

Uzņēmumiem Eiropas Savienībā darbības izvēršana citās dalībvalstīs, nodokļu maksāšana un saziņa ar publiskajām iestādēm būs vieglāka nekā jebkad agrāk. Pieņemot, ka Eiropas darījumdarbības maki tiks plaši izmantoti, tie ļaus Eiropas uzņēmumiem samazināt administratīvās procedūras un izmaksas un tādējādi katru gadu ietaupīt līdz 150 miljardiem eiro.

Plašāka informācija (angļu valodā): [*Simpler EU digital rules and new digital wallets to save billions for businesses and boost innovation*](#)